

VÝROČNÁ SPRÁVA 2023

| TR SR |

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

AONE

ASOCIÁCIA
NA OCHRANU
NOVINÁRSKEJ
ETIKY

REŠPEKTUJEME
ETICKÝ KÓDEX NOVINÁRA

WE ABIDE BY THE CODE
OF JOURNALISTIC ETHICS

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2023

V roku 2023 uplynulo dvadsaťdva rokov od založenia Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky. Patrí tak pri presadzovaní etických princípov novinárskej práce k pionierom nielen na Slovensku. Založenie TR SR bolo prezieravým krokom zakladateľov, ktorým záležalo na kvalite svojej práce — motiváciou bolo získať spätnú väzbu na produkty žurnalistickej činnosti s cieľom zlepšovať sa a budovať spoľahlivé a slobodné mediálne prostredie.

Technologický pokrok posunul odvtedy spolu so spoločenskými udalosťami žurnalistickú prax aj fungovanie médií k novým možnostiam, ale aj novým problémom. Úloha robiť svoju prácu je pre novinárov čoraz náročnejšia — rozvoj komunikačných technológií zasiahol totiž mediálne prostredie s výnimočnou silou, a od základu zmenil každodennú prácu novinára. Priniesol obrovské možnosti, ale zároveň aj ohrozenia, pretože umožnil komunikáciu a šírenie informácií každému bez ohľadu na ich kvalitu či pravdivosť. Umeľá inteligencia je dnes prirodzenou súčasťou nášho života a nastoľuje aj nové etické otázky.

Rok 2023 priniesol na Slovensku prísľub na pokračujúcu šandardizáciu mediálneho prostredia vďaka prijatým mediálnym zákonom, ktoré vstúpili do platnosti, priniesol však zároveň viaceré výzvy pre štandardné médiá a žurnalistickú profesiu na Slovensku aj vo svete. Pokračujúce vojnové konflikty, rozdelená spoločnosť spolu s pretrvávajúcimi hybridnými hrozbami a rolou tzv. alternatívnych médií v kontexte rastúcej agresivity a hrubosti politikov v predvolebnom boji aj priamych vyhrážok víťazov volieb niektorým médiám a novinárom po septembrových voľbách v mnohom negatívne ovplyvňuje výkon tohto náročného povolania.

Zdá sa, že viac ako kedykoľvek predtým rastie potreba diskusie nielen o definícii novinárskej profesie, ale aj o postavení novinárov a ich ochrane, o vplyve vlastníkov médií či politikov na žurnalistické povolanie, o prínosoch a rizikách v používaní umelej inteligencie, ale aj o etických mantineloch pri tvorbe žurnalistického produktu v meniacom sa prostredí.

Viaceré tragické udalosti poukázali tiež na dôležitosť prevencie bulvarizácie štandardných médií pri informovaní o následkoch týchto činov a nevyhnutnosť rešpektu voči obetiam a zodpovednosti pri spôsobe infomovania o nich.

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky sa prostredníctvom svojich členov zúčastňovala na mapovaní stavu médií či výmene informácií podobných etických rád v Európe aj diskusiách o stave médií a ich problémoch na Slovensku. V rámci aktivity na podporu ľudských práv a demokracie vo svete z grantu Sekcie medzinárodných organizácií Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky sa v Podgorici za účasti predsedníčky Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky a za podpory Ministerstva kultúry a médií Čiernej Hory a Spolku čiernohorsko-slovenského priateľstva konalo podujatie Zdieľanie skúseností Slovenskej republiky s medzirezortnou spoluprácou pri ochrane práv novinárov.

Členky a členovia Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky spracovali v roku 2023 desiatky strán podnetov do návrhov rozhodnutí a na svojich stretnutiach detailne rozoberali ich zdôvodnenia a opodstatnenosť. Všetkým patrí vďaka za nezištne venovaný čas a vedomosti v záujme kvalitnej žurnalistiky.

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky v roku 2023 – (dvadsiatom druhom roku svojej existencie), pôsobila v tomto zložení:

Mgr. Alena Pániková – predsedníčka, **Ing. Ivan Podstupka** – podpredseda, **Mgr. Ivana Potočnáková** – podpredsedníčka, ďalej členovia Rady: **Mgr. Tomáš Kamenec**, **JUDr. Peter Kerecman, PhD., JUDr. Marek Ogurčák**, **JUDr. Ľubomír Zlocha, PhD.**, **Mgr. Valér Kot**, ktorému koncom roka uplynulo obdobie 6-ročného mandátua svoje pôsobenie v TR SR ukončil.

Vo funkcii tajomníčky Rady pôsobila **Ing. Eva Pauliaková MBA**.

PREHĽAD ČINNOSTI

Rada zasadala v roku 2023 dvakrát (25. apríla 2023 a 27. septembra 2023). Obe zasadnutia sa po dlhom čase uskutočnili za fyzickej prítomnosti členov TR SR a nie online ako tomu bolo v minulosti.

ODPORCOM VYSLOVILA RADA:

2 × upozornenie

2 × znepokojenie

0 × vážne znepokojenie

2 × zastavené konanie

5 × Rada usúdila, že nebol porušený Etický kódex novinára

0 × Rada podnet odmietla

PREHĽAD SŤAŽNOSTÍ, O KTORÝCH RADA V ROKU 2023 MERITÓRNE ROZHODLA:

Podnet č. k. 01/2023

Navrhovateľ: Marek B., poslanec Mestského zastupiteľstva v Spišskej Novej Vsi

Odporca: Mesačník Informátor Spišskej Novej Vsi, vydávaný Mestom Spišská Nová Ves

Podnet sa týkal zákazu uverejnenia článku sťažovateľa, ktorý to považoval za cenzúru a porušenie Etického Kódexu novinára.

Vzhľadom na vykonanú nápravu zo strany odporcu po doručení výzvy TR SR, predsedníčka Tlačovo-digitálnej Rady SR konania zastavila.

Podnet č. k. 02/2023

Sťažovateľ: JUDr. Dušan K., PhD.

Odporca: POSTOJ MEDIA, s.r.o. Bratislava

Sťažovateľ sa domnieva, že v článku „Policajná mafia/Kto riadi útoky na kajúcnika Slobodníka“, publikovaného dňa 11. 11. 2022, došlo k porušeniu Etického kódexu novinára.

Verdikt Tlačovo-digitálnej rady SR: k porušeniu čl. II ods. 1 a 2, čl. III ods.3 a 8 a čl. IV ods. 2 a 7 Etického kódexu novinára nedošlo.

Podnet č. k. 03/2023

Sťažovateľ: JUDr. Dušan K., PhD.

Odporca: Denník SME, vydavateľa Petit press, a. s. Bratislava

Sťažovateľ JUDr. Dušan K., PhD. sa domnieva, že v článku autora Petra K. pod názvom: „Domová prehliadka u pána X: Zo zahraničia vypol alarm, polícia našla v jeho dome tašky peňazí“, uverejnenom dňa 11. 11. 2022 na www.sme.sk, došlo k porušeniu Etického kódexu novinára. Verdikt TR SR : uverejnením textu „Na piatkovom pojednávaní prečítal prokurátor Šúrek aj viacero ďalších výpovedí svedkov. Slobodníkovu svedectvo o úplatku pre K., ktorý bol vraj ukrytý v knihe, potvrdil napríklad bývalý operatívce M.F. O kurióznom spôsobe uplácania sa vraj dozvedel z počutia už pred rokmi“.

V článku autora P.K. pod názvom: „Domová prehliadka u pána X: Zo zahraničia vypol alarm, polícia našla v jeho dome tašky peňazí“ uverejnenom na spravodajskom portáli www.sme.sk došlo k porušeniu článku II. bod 2 a článku III. bod 1,3,17 Etického kódexu novinára, v zostávajúcej časti Sťažnosť zmieta a vyslovuje upozornenie.

Podnet č. 04/2023

Navrhovateľ: Penta Investments Limited, o.z. Bratislava

Odporca: Denník N, vydavateľa N Press, s.r.o.

Navrhovateľ sa domnieva, že v článku novinárky M.B. zo dňa 7. 2. 2023 pod názvom: „Žilinkova dcéra kúpila byt od Penty,“ krátko na to generálny prokurátor zbavil stíhania H. Nesúvisí to, reaguje Žilinka došlo k porušeniu Etického kódexu novinára.

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky na svojom zasadnutí rozhodla, že došlo k porušeniu čl. III ods. 1 Etického kódexu novinára. K porušeniu čl. II ods. 2 a čl. III. ods. 3,7,8 nedošlo. Rada vyslovuje znepokojenie na postupe Denníka N, ktorý dôsledne neoveril informáciu ktorú zverejnil. Informácie si je spravidla potrebné overiť aspoň z dvoch od seba nezávislých zdrojov.

Podnet č. 05/2023

Sťažovateľ: Mgr. J.H. z Bratislavy

Odporca: Denník Postoj, vydavateľa Postoj Media, s.r.o. Bratislava

Sťažovateľ sa domnieva, že v článku a video rozhovore novinára M.V. s vyšetrovatelkou JUDr. M.B. zo dňa 14. 12. 2022 na www.postoj.sk, v rubrike Rozhovory/Spravodlivosť pod názvom: „Šéfka tímu Gorila/Haščákovi by som sa v tomto štádiu neospravedlnila“.

Rada po dôkladnom oboznámení sa s rozsiahlym podnetom dospela k záveru, že k porušeniu Etického kódexu novinára v čl. II. ods. 2, čl. III. ods. 1,3,7,17 a čl.IV. ods. 2,4 nedošlo.

Podnet č. k. 06/2023

Sťažovateľka: Ing. M.B. z Veľkej Lomnice

Odporca: SPEKTRUM 2203 Rakúsy, vydávaný Obecným zastupiteľstvom v Rakúsoch

Sťažovateľka sa domnieva, že uverejnením článku pod názvom: „Spravodajstvo zo 4. zasadnutia Obecného Zastupiteľstva obce Rakúsy zo dňa 12. 1. 2023 (bez uvedenia autora článku) došlo k porušeniu Etického kódexu Novinára.

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky na svojom zasadnutí prijala nasledovné rozhodnutie: Došlo k porušeniu čl. III ods. 1,3,13 a 17 Etického kódexu novinára. K porušeniu čl. II. ods. IV. Etického kódexu novinára uverejnením predmetného článku nedošlo. Rada zároveň vyslovila znepokojenie nad postupom mesačníka Spektrum 2003, ktorý nevykonal žiadne účinné opatrenia na opravu zverejnených nepravdivých informácií na základe žiadosti sťažovateľky, v primeranom čase.

Podnet č. k. 07/2023

Sťažovateľ: A.V. z Bratislavy

Odporca: Denník SME, vydavateľa Petit Press, a. s. Bratislava

Navrhovateľ sa domnieva, že v článkoch autora M.B. pod názvami: „Netreba ani Mečiarove amnestie. Súdu v kauze Lexa nepomohli ani noví prísediaci a „Súd s Lexom neodbrzdili ani noví prísediaci“ uverejnených 18. a 20. decembra 2022 došlo k porušeniu Etického kódexu novinára.

TR SR dospela po preskúmaní podnetu k záveru, že k porušeniu Etického kódexu novinára nedošlo.

Podnet č. k. 08/2023

Sťažovateľ: JUDr. D.K. PhD.

Odporca: Denník N, vydavateľa N Press, s.r.o. Bratislava

Sťažovateľ sa domnieva, že v článku pod názvom: „Väzeň K. má vianočné tajomstvo, neželá si, aby verejnosť vedela, či má priepustku na 48 hodín“ publikovaný dňa 23. decembra 2022 na www.dennikn.sk došlo k porušeniu Etického kódexu novinára.

Tlačovo-digitálna rada SR na svojom zasadnutí dospela k verdiktu, že došlo k porušeniu Etického kódexu novinára v článkoch II., body 2 a 4, III. bod 1,3, a 17 a vyslovila vydavateľovi znepokojenie.

Podnet č. k. 09/2023

Navrhovateľ: J.G. zo Žiaran

Odporca: Plus 7 Dní, www.pluska.sk, vydavateľa News and Media Holding, a.s. Bratislava

Navrhovateľ sa domnieva, že v článku: „ Počiatkov ítečkár je zase v hre: Hegerovej vláde poskytne služby za niekoľko miliónov“ publikovaný dňa 23. 3. 2023 na www.plus7dni.pluska.sk a zároveň publikovaný v týždenníku Plus 7 dní v čísle 12 zo dňa 23. 3. 2023 na stranách 106 a 107 pod názvom: „ Počiatkov ítečkár“ s podtitulom „Úrad vlády podpísal miliónovú zmluvu so spoločníkom Počiatka a bašternákovcov. Jeho firmu vyšetruje polícia“.

Členovia TR SR dospeli k záveru, že k porušeniu čl. II ods. 1, 2 a 3, čl. III. ods. 1, 3, 5, 6, 7, 8 a 17, čl. IV. ods. 1, 2, 4, 6, 7. čl. VI ods. 1. a čl. VII. Ods. 3 Etického kódexu v článku „Počiatkov ítečkár“ k porušeniu EKN nedošlo. K porušeniu čl. II. ods. 1, 2, 3 a čl. III. ods. 1, 3, 5, 6, 7, 8 a 17, čl. IV. ods. 1, 2, 4, 6 a 7, čl. VI ods. 1 a čl. VII. ods. 3 v článku „Počiatkov ítečkár je zase v hre : Hegerovej vláde poskytne služby za niekoľko miliónov dňa 23. 3. 2023 na <https://plus7dni.pluska.sk/> nedošlo.

Podnet č. k. 10/2023

Sťažovateľka: MSc.L.G. z Piešťan

Odporca: Piešťanský týždeň, vydavateľa Winter média, Piešťany

Sťažovateľka sa domnieva, že v tlačennom médiu Piešťanský týždeň č. 21/XXXIII. a na portáli www.piestanskydennik.sk dňa 23. 5. 2023 došlo k porušeniu Etického kódexu novinára v článku šéfredaktora J.V.:“ Občiansky aktivizmus spoločnosť rozvíja, avšak nájdu sa v ňom aj čierne ovce“.

Členovia TR SR po preštudovaní podkladov dospeli k záveru, že k porušeniu Etického kódexu novinára došlo v čl. II bod 2 a čl. III. bod 8 Etického kódexu novinára a odporcovi v súlade s § 8 ods. 6 Rokovacieho poriadku vyslovuje upozornenie (varovanie).

Podnet č. k. 11/2023

TR SR dostala podnet od sťažovateľa a využila aj právo začať konanie z vlastného podnetu a preskúmať Podozrenie na porušenie Etického kódexu novinára denníkom MY SME, vydavateľa Petit press, a.s. v článku publikovanom na www.sme.sk pod názvom: „V podzemnej garáži City Areny v Trnave zomrel starší muž, všade bolo veľa krvi“s perexom: Na mieste zasahovali záchranári a policajti – kde sa ako problematická javila najmä použitá fotografia z miesta úmrtia, ktorá podnecovala k otázkam o zásahu do súkromia pozostalých.

Z rozhodnutia predsedníčky TR SR bola vydavateľovi zaslaná výzva, na ktorú zareagoval dňa 6. 12. 2023 šéfredaktor MY/ECHO/PARDON Petit Press, a.s. a informoval o výmene fotografie a úprave titulku ale aj perexu. Po oboznámení sa s vykonanými úpravami predsedníčka TR SR rozhodla o zastavení konania.

INÉ AKTIVITY RADY

- Prípravné práce spojené s rozšírením TR SR o nových členov z radov vysielateľov a diskusie na prípadnú transformáciu a rozšírenie pôsobenia Rady
- Aktualizácia www.trsr.sk a publikované stanoviská a rozhodnutia
- Zvýšenie počtu signatárov Etického kódexu novinárov, publikovaného na www.trsr.sk
- Komunikácia s autormi EU projektu : Press Councils in the Digital Age
- Pripomienkovanie návrhov novej mediálnej legislatívy
- Konzultácie o etickej samoregulácii so zástupcami Rady pre reklamu
- Vstup Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky do AIPCE

Počet relevantných podnetov zaslaných sťažovateľmi, ktoré spĺňali všetky potrebné náležitosti nebol vysoký, keďže viacerí sťažovatelia zaslali anonymné sťažnosti alebo ich nedoplnili v lehote určenej rokovacím poriadkom.

ZÁVER

Na úplný záver sa žiada poďakovať sa za celoročnú dobrovoľnú, čestnú a zodpovednú prácu váženým členom Rady:

Ing. Ivan Podstupka – podpredseda, **Mgr. Ivana Potočňáková** – podpredsedníčka,
Mgr. Tomáš Kamenec, **JUDr. Peter Kerecman, PhD.**, **Mgr. Valér Kot**, **JUDr. Marek Ogurčák**,
JUDr. Ľubomír Zlocha, PhD., a **Mgr. Ján Golais**.

Poďakovanie patrí aj tajomníčke TR SR **Ing. Eve Pauliakovej, MBA**.

Osobitné poďakovanie za cenné rady a postrehy: **Július Lőrincz** a **Mgr. Klára Grosmannová**.

Mgr. Alena Pániková

Predsedníčka Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky

Bratislava, 30.decembra 2023

Vážení kolegovia vydavatelia, vážení kolegovia novinári, vážení priatelia slobody médií!

V súčasnosti, aj pod vplyvom tragických udalostí, ktoré rozvírili nielen novinárske prostredie, vnímame ešte silnejšie potrebu slobodných a kvalitných médií. V rámci Asociácie na ochranu novinárskej etiky (ktorá je strešnou organizáciou zabezpečujúcou nezávislé fungovanie čerstvo transformovanej Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky) sa nám v uplynulom roku podarilo za podpory špičkových slovenských právnikov z mediálneho prostredia, vydavateľov a ďalších osobností a inštitúcií, schváliť po viac ako 20 rokoch nové znenie Etického kódexu novinára, aktualizovaného o nové poznatky napríklad z digitálneho prostredia, ale aj o riziká vyplývajúce zo zmien mediálneho prostredia spôsobených sociálnymi sieťami, či novými formami ovplyvňovania verejnej mienky, akým dnes čelíme.

Je našou povinnosťou robiť všetko preto, aby občania Slovenska boli pravdivo a korektne informovaní. Aby naďalej existoval orgán etickej samoregulácie novinárov na Slovensku, čo je výdobytok, ktorý nám v mnohých krajinách môžu len závidieť. Aby existovalo spoločenstvo ľudí spojených spoločným vnímaním reality, ktoré dokáže byť prípadným protipólom nedemokratických síl. Vyzývame Vás preto, aby ste, v prípade, že súhlasíte so zásadami vyjadrenými v kódexe, pripojili svoj podpis pod Etický kódex novinára. Aj Váš hlas, vaše meno či inštitúcia pomôže urobiť hnutie za novinársku etiku silnejším voči lživým médiám, voči neprofesionalite vo vlastnej sfére, či voči mocným akéhokoľvek druhu.

Čo preto urobiť? Máte dve možnosti.

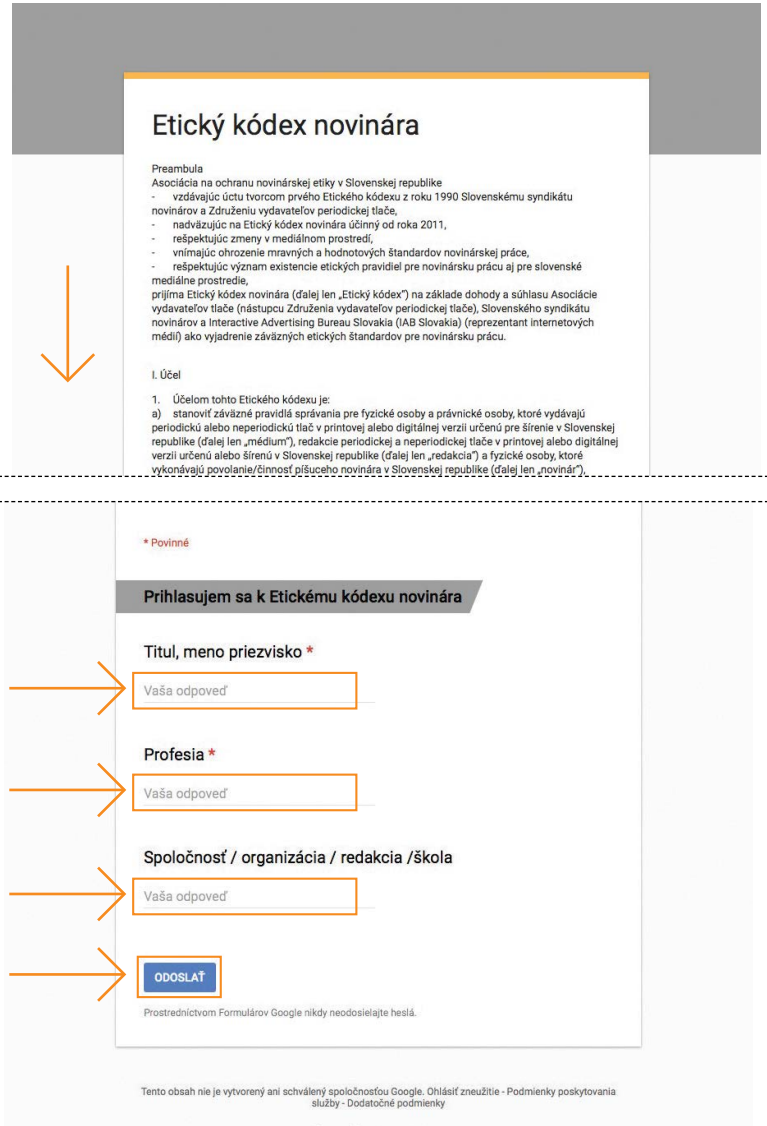
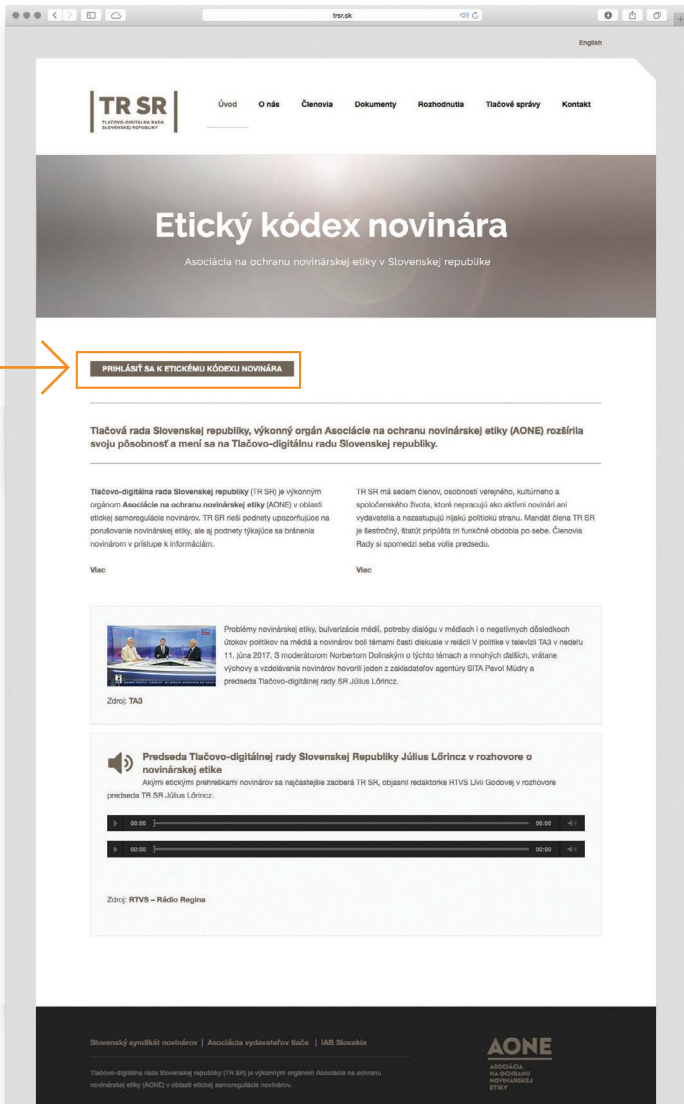
- 1. Online:** Navštíviť webstránku www.trsr.sk, kliknúť na odkaz PRIHLÁSIŤ SA K ETICKÉMU KÓDEXU NOVINÁRA v jej spodnej časti, následne vyplniť svoje identifikačné údaje v spodnej časti formuláru a kliknúť na tlačítko Odoslať (viď priložené náhľady).
- 2. Tradične:** Použiť priložený podpisový hárok a vyplnený odoslať na adresu AONE, Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika.

EK
ETICKÝ
KÓDEX
NOVINÁRA

Marian Zima

PRESEDA ZBORU ZÁSTUPCOV
ASOCIÁCIA NA OCHRANU NOVINÁRSKEJ ETIKY
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Ako sa prihlásiť k Etickému kódexu novinára online

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2023

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky

Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika

e-mail: info@trsr.sk

www.trsr.sk